

2-laboratoriya

BARG OG'IZCHALARI HARAKATI, OCHILISH DARAJASI VA HOLATINI ANIQLASH

1. Bargog'izchalarivahujayraoraliqlarini Molishbo'yichaaniqlash

Ikkipallali o'simliklarda bargog'izchalari 2 ta loviyasimon hujayralarda antash kiltopgan bo'lsa, birpallalilarda boshqacha roqtuzilgan. Bargog'izchalarining ochiq-yopiq ligini tekshirish o'simlikning suvgatalabini aniqlashda ahamiyatga ega. Bargog'izchasining holati tashqi muhit sharoitiga va o'simlik to'qimalaridagi barglar yonlari bargog'liqbo'ladi. Barglarning ustki tuzilishi va ularlarda bargog'izchalarining joylashishi har xil o'simliklarda xarakterlanganligisababli ham ularning holatini aniqlash bir nechta usullardan foydalaniladi. Barglabchalarining holatini gortenziya, geran, tradeskantsiya va palyusho o'simliklarida o'rganish maqsadga muvofiq.

▲ **Darsmaqsadi:** Bargog'izchalarining harakatini mikroskop ostida kuzatish; turli eritmalarda siridagi ochilishni va yopilishni darajasini o'rganish.

▲ **Kerakli jihoz va materiallar.** O'sayotgan o'simlik bargi, spirt, benzol, ksilol, pipetka, mikroskop, shisha tayoqcha.

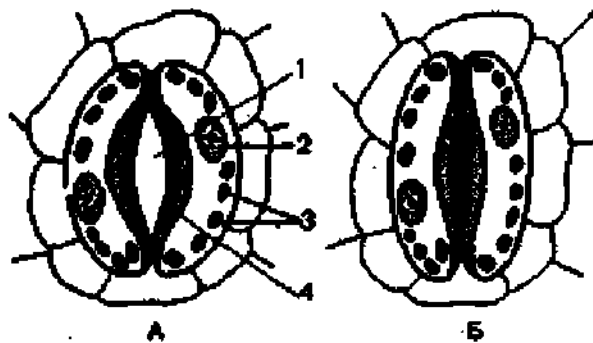
▲ **Ishning borishi.** Bu ishni bajarish uchun o'simlikdan barg qirgib olinadi. So'ngra hujayra barg plastinkasi ustida ochtana nuqta olib, ularning birinchisiga bir tomchi benzol, ikkinchisiga ksilol, uchinchisiga spirt tomiziladi. Eslatib o'tamiz, har bir eritma uchun alohida pipetka yoki shisha tayoqcha ishlatish kerak. Agar bargog'izcha sito'l ochiq bo'lsa, tomizilgan spirt og'izcha orqali tibxujayralararo boshliqdatiniq dog' xosil qiladi. Mabodo, og'izchaning ochilishi kam bo'lsa, u holda dog' hosil bo'lmaydi.

▲ Molish usulida barg holatini aniqlash

O'simlik turi	Tajriba o'tkazilgan vaqt (qaysi soatlarda)			Bargog'izchasining ochilish darajasi			
	ertalab	tushda	Kechki	spirt	benzol	ksilol	Xulosa
	06-07	13-14	18-19				
	06-07	13-14	18-19				

Agar bargog'izchasining ochilishi o'rtacha bo'lsa ham, plastinka ustiga tomizilgan benzol, hujayra va to'qimalarga o'tganligisababli, u erdatiniq dog'lar hosil bo'ladi. Agar og'izchaning ochilish darajasi hadda tashqari kam bo'lsa, benzol to'lamaydi, natijada hech qanday dog' hosil bo'lmaydi. Eng oxirida ksilol tomizilgan nuqtani kuzatamiz. Ksilol moddasida ham kichik teshiklarda o'tish xususiyatlariga ega bo'lganligisababli, shu nuqtadatiq dog' hosil bo'lganini ko'rish mumkin. Bu tajriba ertalabki soatlarda, tush paytida va kechki soatlarda olib boriladi. Tajribaga 2-3 xil o'simlik bargidan olib, ular bir-

birlaribilansolishtiriladi,
Olingannatijalarniyuqoridagijadvalgayozibolinadivaulardantegishlixulosalarqilinadi.

8-rasm. Bargog'izchalari

NAZORAT SAVOLLARI

1. Turli ekologik guruxo'simliklarida suvalmashinuvi.
2. Transpiratsiya.
3. Suvni o'simlikdaxarakatgakeltiruvchiyuqorimexanizm.
4. Transpiratsiya xillarivabio logikroli.
5. Tashqimuxitomillariningsuvalmashinuvigata'siri.
6. Labchalarningholatisutkadavomidaqandayo'zgaradi?
7. Transpiratsiyagayoruglikningta'siri?
8. Labchalarningharakatigaqaysiomillarta'sirqiladi?